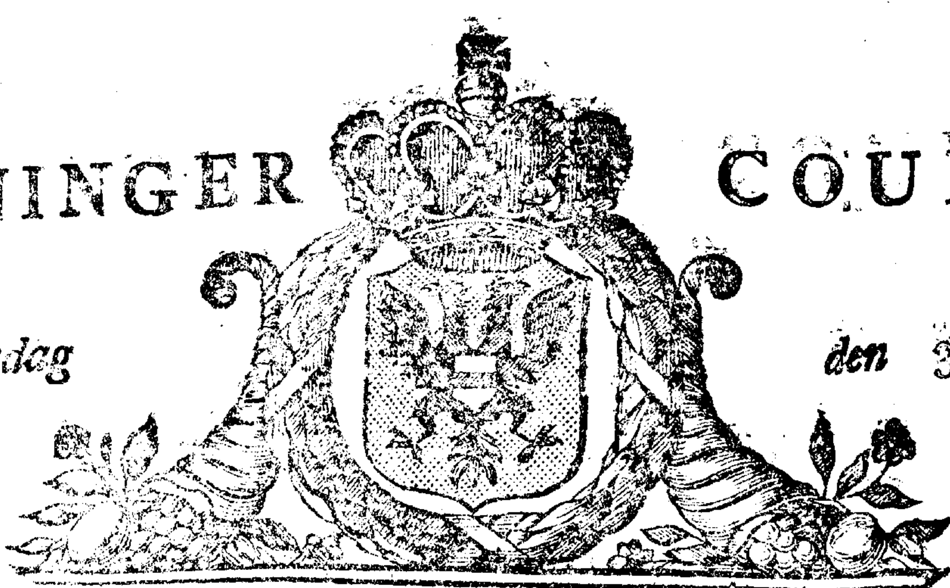
A° 1809. No. 43.

GRONINGER COURANT.

Dingsdag den 30 May.

F R A N K R Y K.

PARYS den 21 May. In den Moniteur van heden, vindt men het zevende Bulletin, gedateerd Weenen den 13 May, behelzende hoofdzaakelyk het volgende:

Den 10 des morgens ten 9 uur, verscheen de Keizer voor de Poorten van Weenen, op het zelfde uur, den zelfden dag, en juist één Maand na dat de Oostenrykers den Inn waren overgetrokken. De Aarts-Hertog Maximiliaan, een jong Prins zonder ondervinding, had het Commando over de Stad op zich genomen, en twee Proclamatien uitgevaardigd.

De Keizer ondervondt een streelend genoegen, toen hy, de verbaazend groote Voorsteden van Weenen naderende, een talryke bevolking, Vrouwen, Kinder, Gryzaards, de Fransche Armée te gemoet zag loopen; en onze Soldaaten als Vrienden ontfangen.

Van 300,000 Ingezetenen die de bevolking van Weenen uitmaaken, bevat de Binnen-Stad, die eenen wal met Bastions en eene Contrescarp heeft, er naauwlyks 80,000 in 1300 Huizen. De 8 kwartieren der Stad, die den naam van Voorsteden behouden hebben, en die van de Binnen-Stad afgescheiden zyn door eene uitgestrekte Esplanade, en naar den kant van het Land omgeven zyn met Verschansingen, bevatten meer dan 5000 Huizen en zyn bewoond door meer dan 220,000 Zielen, die hun onderhoud uit de Binnen-Stad trekken, waar de Markten en Magazynen zyn.

De Aarts-Hertog Maximiliaan had Registers doen openen, waarin de Inwooners, die zich zouden willen verdedigen, hunne naamen konden opgeeven. Slegts dertig Persoonen lieten zich opschryven, alle anderen weigerden zulks met verontwaardiging. — De Hertog van Montebello (Lannes) zond hem eenen Aide de Camp met eene opeisching, maar de Lyftrawanten des Aarts-Hertogs, bestaande uit Vleeschhouwers, en eenige honderd ledigloopers, vielen op den Parlementair aan, die door één derzelven gekwetst wierd.

Na deze ongehoorde schending van het Recht der Volken, zag men het ysselyk schouwspel van een gedeelte eener Stad, 't welk op het andere schoot, en van eene Burgery wier wapenen tegen hare eigene Medeburgers gerigt waren.

De Generaal Andreossy, benoemd tot Gouverneur der Stad, regelde in elke Voorstad Municipaliteiten, een centraal Committé van Leeftogt, en eene Burgerwagt.

De Gouverneur-Generaal deed eene bezending der agt Voorsteden te Schöonbrunn komen, aan welke de Keizer gelastte, zich met een Brief van den Vorst van Neufchatel stedewaarts te begeven, om den Aarts-Hertog voortestellen, dat, zo hy op de Voorsteden bleef schieten, dit feit voor altyd de banden, die Onderdaanen aan hunne Souverainen hechten, zou verbreeken. — Op dit aanzoek wierd door een verdubbeld vuur van de Wallen geantwoord.

Nu liep 's Keizers geduld ten einde. Hy deed eene Brug aanleggen over den arm des Donauws, die den Prater van de Voorsteden afscheidt. Ten agt uuren des avonds waren de Bouwstoffen tot de Brug gereed, en in minder dan vier uren wierden er 1800 Houwitsers in de Stad geworpen, die weldra geheel in vlam scheen te staan. —

Men moet Weenen, deszelfs Huizen van agt of negen Verdiepingen, naauwe Straaten en talryke bevolking in eene zo enge ruimte gezien hebben, om zich een denkbeeld te maaken van de wanorde, het gewoel en de ellende, die het Bombardement moest veroorzaaken.

Te midden van hetzelve geraakte de Aarts Hertog van zyn stuk, vooral toen hy vernam, dat onze Trouppes een arm der Rivier waren overgetrokken, en nu opmarcheerden, om hem den terugtogt aftesnyden. Even zwak en lafhartig als hy verwaand en onberaden was geweest, ging hy het eerst weder over de Brug. De achtingswaardige Generaal O' Reilly vernam niet dan door de vlugt van den Aarts-Hertog, dat het Commando op hem vervallen was. Hy deed den 12 met het aanbreken van den dag de Voorposten aanzeggen dat men het Vuur zou staaken, eene Deputatie aan den Keizer zenden. Dezelve wierd aan Zyne Majesteit in het Park van Schönbrunn voorgesteld. Zy bestonden uit den Aarts-Bisschop van Weenen, de Geestelyken van onderscheiden Kloosters, den Graaf van Dietrichstein, en verscheiden Heeren en Regeringsleden. Zyne Majesteit gaf hun te kennen, dat Weenen met dezelfde verschooning zou behandeld worden als in 1805; waarop de Deputatie haaren levendigsten dank te kennen gaf. Des morgens ten 9 uuren bemagtigde de Hertog van Rivoli (Massena) met de Divisiën St Cyr en Boudet, de Leopolstadt. Intusschen zond de Lt. Generaal O' Reilly, den Lt. Generaal de Vaux, en den Colonel Belloute, om over de Capitulatie der Plaats te handelen. Dezelve wierd des avonds geteekend, en den 13 des morgens ten 6 uuren, namen de Grenadiers van het Corps van Oudinot bezit van de Stad.

De hoofdzaaklyke inhoud der Capitulatie, in 16 Artykelen vervat, en getekend den 12 May, komt hier op neder:

Het Garnisoen trekt met Krygseer uit, en blyft, na de Wapenen op het Glacis nedergelegd te hebben, krygsgevangen; de Officieren behouden hunne eigendommen, en de Soldaaten hunne Randsels. De Poort van Carinthien wordt den 13 May des ogtends ten 6 uuren voor de Trouppes van Zyne Fransch-Keizerl. Majt. opengezet, en het Garnisoen trekt ten 9 uuren uit. Zieken en Gekwetsten, en hunne Officieren van Gezondheid blyven der grootmoedigheid van Zyne Majesteit aanbevolen. De Inwooners van alle rangen, worden gehandhaafd in hunne Eigendommen, Privilegien, Rechten, Vryheden, de vrye oeffening van hun beroep, zyn niet aanspraaklyk wegens hunne denkwyze voor de Capitulatie, en de vrye oeffening der Godsdiensten wordt gehandhaafd.

De Vrouwen en Kinderen van alle Persoonen, het Garnisoen uitmakende, mogen in de Plaats blyven, en behouden hun Eigendommen, als ook die, welke haare Mans agtergelaaten hebben. De Militaire Pensioenen zullen steeds betaald worden aan hun die dezelve genieten, het zy gepensioneerde Militairen of Invaliden, tot eenige Militaire Administratie gebruikt wordende, of Vrouwen van Militairen, alle welke des verkiezende in de Plaats kunnen blyven of van Land veranderen. De rechten der Geëmployeerden by de Militaire Administratien, zullen met betrekking tot hunne Eigendommen dezelfde zyn als van het Garnisoen. De Militaire Academiën, Militaire Opvoedings-Huizen, Gestichten voor Kinderen van de beide Sexen, de algemeene en byzondere inrichtingen, ten voordeele dier Gestichten gemaakt, zullen gehouden worden op den tegenwoordigen voet, en worden onder bescherming van Keizer Napoleon gesteld, enz.

Behalven het Bulletin en de Capitulatie, worden in den Moniteur nog medegedeeld:

1. Twee Proclamatiën van den Aarts-Hertog Maximiliaan, in dato 5 May, ter aanmaning der Inwoners van Weenen, om au tot redding der Monarchie het uiterste te doen; dat elk die wapenen kon dragen, die moest opvatten, en waar men op 't platte Land Schietgeweer te kort kwam, Hooivorken, Zeisfen enz. moest gebruiken; dat men slegts eenige dagen moed en standvastigheid moest betoonen, want dat van allen kant talryke Legers op weg waren om de Hoofdstad te hulp te komen, en te ontzetten, enz.

2. Een Brief van den Prins van Neufchatel aan bovengemelden Aarts Hertog, klagende over het terug houden van een als Parlementair gezonden Officier, wyders het verlangen des Keizers te kennen geevende om Weenen voor de rampen te behoeden, die het bedreigen, en dat zo men wilde voortgaan met verdeedigen, de ondergang dier groote Hoofdstad in 36 uuren door het vuur der Bommen en Houwitzers zou voltooid zyn.

3. Eene Proclamatie, en berigten van den Aarts-Hertog Palatyn te Offen in Hongaryen gepubliceerd, tot aandrang van de Opzitting des Hongaarschen Adels, voor het Vaderland; dat in gevaar is.

4. Een rondgaanden Brief aan de Aarts-Bisschoppen en Bisschoppen en Presidenten der Consistorien, van dezen inhoud;

„ *Myn Heer de Bisschop van* . . . . daar de Godlyke Voorzienigheid ons een nieuw bewys haarer byzondere bescherming heeft willen geven, door ons den intogt in de Hoofdstad van onzen Vyand te vergunnen, dien eigen dag, waarop hy, ééne maand te voren, den Vreede geschonden had, en daar zy dus op eene schitterende wyze heeft willen openbaren, dat zy den Ondankbaren en den Eedbreker straft, zo is het onze meening, dat gy uwe Gemeenten in de Kerken doet byëenkomen, om een *Te Deum* tot dankzegging te zingen, benevens alle zodanige andere Gebeden, als gy nuttig zult keuren voorteschryven. Daar deze Brief tot geen ander einde dient, Myn Heer de Bisschop van . . . . zo bidden wy God, dat hy u in zyn heilige hoede neeme."

In ons Keizerlyk Camp te Schönbrunn, den 13 May 1809.
(was get.) N A P O L E O N.

PARYS den 23 May. De Moniteur deelt thans het 8ste Bulletin mede, gedateerd uit Weenen den 16 May, en behelzende hoofdzakelyk: „ De inwoners van Weenen pryzen het gedrag van den Aartshertog Rainier uittermate. Zoodra deze berigt van de revolutionaire maatregelen van Keizer Frans kreeg, verzogt hy zyn ontslag. Het commando werd aan den Aartshertog Maximiliaan opgedragen, die zwoer zich onder de puinhopen der stad te zullen begraven. Naauwlyks vernam hy dat de Franschen den Donau passeerden om hun de retraite aftesnyden of hy verliet met de troepen, die hy slegts byeen krygen konde, de stad zonder order te stellen, of het commando dat hy neder leidde aan een ander op te dragen.

Het noodlot het huis van Lotharingen thans overgekomen, zyn door veele verstandige lieden, van de verschillendste denkwys, voorspeld. Manfredini, had aan den Keizer gehoor gevraagd om hem voortestellen dat deze oorlog lang op zyn geweten zou wegen, dat dezelve den ondergang van zyn huis na zich zou sleepen, en dat de Franschen welra in Weenen zouden zyn. Bah! bah! antwoordde de Keizer, zy zyn alle in Spanje. — Thugut, gebruik makende van het oud vertrouwen dat de Keizer in hem gesteld had, heeft zich mede herhaalde voorstellingen veroorloofd. — De Prins de Ligne zeide luid. Ik meende oud genoeg te zyn om de Oostenrykschen Monarchy niet te overleven. En toen de oude Graaf Wallis den Keizer naar de Armee zag vertrekken: „ Het is Darius, zeide hy, die Alexander te gemoet loopt; hy zal het zelfde lot ondergaan. — De Graaf Lodewyk van Cobenzel, voornaamste bewerker van den oorlog van 1805, lag op zyn doodbed, en adresseerde, 24 uren voor dat hy den geest gaf, aan den Keizer eenen sterken en zielroerenden brief. U. M. schreef hy, moet zich gelukkig achten over den staat waarin de vrede van Presburg haar geplaatst heeft; zy is in den tweeden rang onder de Mogendheden van Europa: het is die harer voorvaderen. Dat zy afzie van eenen oorlog, waartoe geen aanleiding gegeven is, en die den ondergang van haar huis na zich zal sleepen: Napoleon zal overwinnaar zyn, en hy zal het recht hebben om onverbiddelyk te zyn, enz. enz. Deze laatste daad van Cobenzel heeft belangneming over zyne laatste oogenblikken verspreid. — De Prins van Zinzendorf, Minister van Binnenlandsche zaken, verscheide Staatsmannen, vreemd gebleven aan de omkooping en aan de noodlottige verbinding van het oogenblik, veele andere persoonen van onderscheiding, en al wat er aanzienelyks onder de Burgery was, waren allen van het zelfde gevoelen, en spraken allen even zoo. — Maar de vernederde hoogmoed van Keizer Frans, de haat van den Aartshertog Karel tegen de Russen, het verdriet dat hy gevoelde door Rusland ter naauwsten met Frankryk verbonden te zien; het Engelsch goud 't welk den Minister Stadion heeft omgekocht, de ligtvaardigheid van een aantal vrouwen, de huichelary en valsche rapporten van den ambassadeur van Metternich, de intrigues van eenige gelukzoekers door Engeland bezoldigd, om den oorlog op 't vaste land te onderhouden, hebben dezen onzinnigen kryg verwekt.

Zwakke Vorsten! bedorven hoven! onwetende ligtvaardige menschen! zie daar de strikken die Engeland u sedert 15 jaren spant, en daar in steeds blyft hangen; maar eindelyk zyn de groote gebeurtenissen, die gylieden hebt voorbereidt, vervuld, de vrede van het vaste land is voor altyd verzekerd.

Gisteren heeft de Keizer de Divisie zware Kavallery van den Generaal Nansouty de revue doen passeeren. Hy heeft de houding geprezen van die schoone Divisie, die, na een zoo werkzamen veldtogt, vyfduizend paarden in orde van battaille stelde. Zyne Majesteit heeft de openstaande plaatsen vervuld: heeft den tytel van Baron, met Landgoederen, aan den dappersten Officier, en de Decoratie van het Legioen van Eer, met een pensioen van 1200 Francs, aan den dappersten Kurassier van elk Regiment toegestaan

Men heeft te Weenen 500 stukken Geschut, eene meenigte Affuiten, Snaphanen, Buskruid en gereedgemaakte Krygsbehoeften, als mede een groot aantal Kogels en Yzer gevonden.

De Oostenryksche Monarchie heeft meer dan 300 millioenen in papier aan de toebereidselen voor dezen oorlog ten kosten gelegd. De briefjes die thans in omloop zyn beloopen meer dan 1500 millioenen. Terwyl het Hof dit papier in omloop bragt, deed het door de bankiers van Weenen al het goud opkoopen, dat het slegts kon kryzen, en zond het naar buiten 's lands. Het is slegts eenige maanden geleden dat kisten met gouden ducaten, met het Keizerlyk Zegel verzegeld, door het noorden van Duitschland naar Holland zyn verzonden geworden.

Volgens eene order van den Keizer is de Landweer ontbonden; eene algemeene amnestie wordt verleend, aan die geene welke binnen 14 dagen terug keeren, na den intogt der Fransche troepen in het land waartoe zy behooren; indien de Officieren binnen dien tyd niet terug keeren, zullen derzelver huizen verbrand, en hunne meubelen en eigendommen ver-

. De Auctionaris J. H. BOLT, zal op HEDEN den 30 van Bloeimaand en volgende dagen, in de *Academie* te *Groningen*, publiek Verkoopen: Eene schoone Verzameling van BOEKEN, in velerlei Wetenschappen en Talen, als mede KAARTEN, PLATEN, SCHILDERYEN en eene groote collectie van PLAKKATEN en RESOLUTIEN. Zynde de Catalogus hiervan by den Auctionarius voornd. te bekomen.

. Den Ondergetekende adverteert aan alle belanghebbende, dat den 1sten van Oogstmaand, der 1ste oproeping van de 2½ prCts. N. S. B. in het groot Boek zal aanvang nemen, en dat dezelve den 1sten van Hooimaand moeten worden gerooyeert; zoo zal den ondergetekende dagelyks vaceeren ter overneeming van bovengenoemde Effecten, en zoo er iemand mogte verkiezen CERTIFICATEN te willen hebben, waar van de COUPONS jaarlyks by den ondergetekende betaalt worden, gelieve zig ook by tyds aan zyn Kantoor te addresseeren.

Ook blyft den ondergeteekende continueeren in het koopen en verkoopen van allerhande soort van BINNEN en BUITENLANDSCHE EFFECTEN, als mede COUPONS en wel met 1 prCts. differentie volgens Beurs van *Amsterdam*.

J. M. C O H E N.

. J. OOSTERHOFF, in de Oosterstraat te *Groningen* adverteerd, nademaal dezelve met C. VAN HOUTEN à *Amsterdam* is overeengekomen, nopens deszelfs Advertentie van den 31 Jan. dezes Jaars, wegens de bezorging der Inschryving in het Groot Boek der publieke Schuld, welke in dit Ryk word opgerigt, dat de eerste oproeping ter inschryving in 't gem. Groot Boek door den Directeur Generaal is gedaan, van alle Nationaale Schuldbrieven, Rentende 2½ proCento en waar van de Coupons zyn verschenen op Primo July. — Zullende denzelven in gemelde Maand July ten zynen huize vaceeren, ter overneming van genoemde Schuldbrieven, en daar voor bezorgen Inschryvingen in gem. Groot Boek of Certificaten met Coupons, ter keuze van de Eigenaars van gemelde Schuldbrieven.

. Uit de hand te koop een royale HEEREN-BEHUIZINGE in het hert van de Heere straat, met een Tuin er agter, met of zonder een groot PAKHUIS met Koornzolders er boven, uitkomende in de Pelster straat. Om op November of iets eerder te aanvaarden; nader onderricht by den Eigenaar S. M. S. DE RANITZ.

. De Beneficiaire Beschryving zynde uitgebragt over de Nalatenschap van HANS JANS HUITSING in de JURISDICTIE van WESTERWOLDINGERLAND gelegen; zoo waarschuwt men by dezen, diens Crediteuren om hunne pretensien, ten laste dier nalatenschap, ter Secretary te *Wedde* te laten aantekenen voor den 3 Juli 1809.

. Door GECOMMITTEERDEN van COLLUMMERLAND, VISVLIET en GERKESKLOOSTER, zal onder nadere Approbatie van Heeren LAND-DROSTEN van FRIESLAND en GRONINGEN, publiek aan de minstaannemende worden besteed: Het verhoogen en verzwaaren van ongeveer 700 ROEDEN ZEEDYK, geleegen by het *Nieuw Kruisland* en verders Oostwaards tot voorby *Munnekezyl* in 10 Perceelen.

Wie gading maakt koome den 10 van Windemaand 1809. 's morgens om tien uur precies, ten huize van RINSE EGBERTS, Kastelein op *Munnekezyl*, by wien het bestek 14 dagen vooraf zal kunnen worden ingezien.

. Alle die gene, welke wegens de STEEN en BEELDHOUWERY van wylen ALBERT BRONSEMA schuldig zyn over 1808, en vroegere jaren, worden by dezen, (ter voorkomen van kosten) vriendelyk verzogt, daar van betaling te doen aan de ondergetekende.

Wedw. wylen A. B R O N S E M A.

Mede presenteerd gemelde Weduwe op voordeelige conditien uit de hand te verkopen: Hare deftige BEHUIZINGE en grote WERKPLAATSEN met een TUIN er agter, uitkomende op de Nieuw stad, staande aan het Zuiderdiep Noordzyde, waar in de Steen en Beeldhouwery zedert vele jaren met goed succes is geëxerceerd en nog word gecontinueerd, om op primo November of vroeger te aanvaarden, die hier van gading make gelieve bovengemelde Weduwe daar over te spreken.

. By de Gequalificeerde Collecteur P. KNYPINGA, zyn nog in de thans trekkende Vyfde of Laatste Classe der 105de Koninklyke Hollandsche Lotery te bekomen: Heele en Gedeeltens van KOOP-LOTEN, een Heel Lot 160 guldens, Half 80 glds., Quart 40 glds., Agtste 20 glds., Zestiende 10 glds.; als mede voor de zesde Week in huur voor 12 Lysten, een Heel Lot 80 glds., Half 40 glds., Quart 20 glds., Agtste 10 glds., Zestiende 5 guldens.

. De verkoping door de Proc. J. KAMPHUIS in q.e, bepaald op Maandag den 5 van Zomermaand, van een WONING en TUIN in de Davids, en een HOF in de Cuba steeg, kan om reden geen voortgang hebben.

⁎ Op HEDEN den 30 dezer maand, des voordemiddags te elf uur, zal door den Schryver en Uitmynder der Boelgoederen op de Groote Markt voor het Logement de Groote Toelast worden Verkogt: Een extra mooije en zeer gemakkelyke KAPWAGEN, tevens zeer geschikt tot een Reiswagen; iemand begeerig zynde om deze Wagen vooraf te bezigtigen, kan zig vervoegen aan het Logement het *Blauwe Paard* aan het Nieuwe Kerkhof; alwaar men aanwys kan bekomen.

⁎ Een extra groote rooyale HEEREN BEHUIZINGE onlangs van gronds op nieuw getimmerd; met STALLING en KOETSHUIS er agter, staande in 't beste van de Stad; om op Primo November 1809. te kunnen worden aanveerd, en waar over 't halve Koopschat na 5 Guldens proCento 's jaars (by provisie de aadingmakende des verkiezende) kan behouden uit de hand te koop; addres by de Procureur E. LEININGA op Mannekeholm te *Groningen* Letter Z. No. 250

⁎ Op Donderdag den 1 Juny 1809, gedenkt de Wedw. van JACOB MAKKEN tusschen de Heer en Ooster Poort aan de Gragt, publiek by Uitmyning te laten verkopen: Een aanzienelyke INBOEDEL, als mede 2 CHAISEN, 1 BOEREN WAGEN, DRANK KAR en allerhande zoorten van Chais en Wagen GEREIDEN, en wat verders op der dag van verkoop zal ten voorschyn worden gebragt. Deze verkoop zal zyn op voornoemde dag des namiddags te 1 uur.

⁎ Een grote party jonge SCHEER-PALM te koop PIETER JANS by de *Equarder Klap* onder *Wirdum*, geeft nader onderrigt. Brieven Franco.

⁎ Een zeer schoone Behuizinge, kost drie duizend vier hondert gulden: Hier over vragen zeventien hondert gulden, als gereserveert Eigendom om May 1809. E. EDENS.

⁎ Uit de hand te koop een zeer goede WAAGEN van vieren, te bevragen by de Smit FOKKENS op de Nieuwe Weg.

⁎ By G. OTTENHOFF aan de Sluizen zyn wederom na gewoonte te bekomen: Beste LEIDSCHE KAZEN by de heele 2 stv. 4 duit. en ook Vrakke à 2 stv. by de heele, belooft prompte behandeling.

⁎ Een HUIS en HOF uit de hand te Koop, zynde een neringryke Herberg even buiten de Stad. Te bevragen by P. VAN DOCKUM buiten Ooster Poort.

⁎ By P. G. SCHENKEL aan de Poel Poorten Boog Lett. S. No. 11, is nevens onderscheiden soorten van YZERWAREN, by toeval een soortement Molenmakers en Timmermans BEITELS te bekomen; als mede beste HOLLANDSCHE GENEVER en BRANDEWYN, en zuiver RYNS BITTER in soorten; ook beste STRAATSBURGER, POMPADOER, TONKA en zuivere CAROTTE-SNUIF, alles in de beste qualiteit en ten allerminsten pryzen, verzoekt gunst en recomm.

⁎ JACOB MICHIEL LEVIE, woond op de Nieuwstad in Lett. X. No. 163 te *Groningen*, adverteerd door deze aan 't Publiek, dat hy maakt, verkoopt en repareert allerhande GLAZEN tot MATHEMATISCHE INSTRUMENTEN, THELESCOPEN, MICROSKOPEN, VERREKYKERS en LEESGLAZEN; voornamelyk BRILLEN, waar van zyn kundigheid wel bekend is, zoo wel voor jonge Lieden het gezicht te bewaren, als voor oude verzwakte gezichten te verhelpen; als ook Nachtbrillen voor Lieden, die des nachts niet zien kunnen door Brillen, die zy dages gebruiken; als mede voor byziende Menschen, dat zy op den afstand van 300 Treden ver kunnen zien, en ook voor geöpereerde of zwakke gezichten te bewaren. Verzoekt een ieders gunst en recommandatie, belooft een prompte en civiele behandeling. NB hy is te spreken van 's morgens 9 tot 10, en 's namiddags van 2 tot 3 uuren.

⁎ *Aan BEMINNAARS van WAARHEID en GODVRUCHT,*

bied J. GROENEWOLT in de Zwane straat in de *Atlas*, om hetzelve voor een ieder verkrygbaar te maken, voor den geringen prys van 16 stuiv. in plaats van 28 stuiv., zoo lang het gering getal Exemplaren zulks toelaat aan: WITHERSPOON, over de WEDERGEBOORTE, uit het Engelsch vertaald door wylen Vrouwe S. T. DE BEVEREN, Huisvrouw van den Heer en Mr. M. TYDEMAN, Griffier van de Provintie Overyssel, met een voorbericht van wylen den Hoogleeraar aan de Hogeschool van Stad en Lande P. CHEVALLIER. — Een Werk, waar in het boven natuurlyke der Wedergeboorte treffend wordt betoogd; de Grenspalen tusschen natuur en genade nauwkeurig zyn vastgesteld, en het onderscheid aangewezen, tusschen het geen wy met onze Natuurkrachten, ter verbetering van onzen zedelyken toestand verrichten, en tusschen het geen wy, door de genade van God in Christus, doen, wanneer wy als vernieuwden in den Geest onzes gemoeds, werkzaam zyn. Zynde dit alles *redelyk*, *betoogbyk*, *godvruchtig* en *ernstig* geschreven.

---

beerd verklaard worden; voorts moeten alle wapenen worden overgeleverd, enz.

By Decreeten van den 24 April is de Duitsche Orde, (*Ordre Teutonique*) in alle de Staten der Rhyn Confoederatie gesupprimeerd; zullende beslag gelegd worden op alle de goederen der gewezen Vorsten en Graven van het Ryk en Leden van de Orde, welke zich niet gedragen hebben naar het 7de en 31ste Artykel der Acte van Confoederatie, byzonder van hun, die voortgegaan zyn met Burgerlyke of Militaire Posten, in dienst van Oostenryk, te bekleden. — Alle deze goederen zyn verbeurd verklaard, de helft voor de Vorsten der Rhyn-Confoederatie, zoo tot schadeloosstelling voor de kosten van den Oorlog, als voor te gemoetkoming aan hunne onderdanen voor de requisitien en andere lasten, door den Oorlog veroorzaakt, en voor de andere helft ten profyte van den Keizer Napoleon, mede eensdeels tot goedmaking der oorlogskosten, anderendeels om er de Officieren en Soldaten der armeen, die gduurende dezen veldtogt de meeste diensten hebben bewezen, mede te beschenken.

H O L L A N D.

AMSTERDAM den 24 May. Z. E. de minister van financien Gogel, sints langen tyd door een jichtig gestel gekweld, heeft deszelfs eervol ontslag verzogt en verkregen. De raadsecretaris Appelius is by voorraad met het portefeuille van het ministerie van financien belast. — Alle ryks domeinen, zonder onderscheid, zyn, even zo als zulks onlangs over de middelen te water en te lande heeft plaats gehad, onder het byzonder opzigt en bestier van eenen staatsraad, den minister van Bernuth, gesteld. — De generaal Janssens, sedert eenigen tyd door eene zenuwziekte aangetast, heeft verlof bekomen in de zuidelyker landstreken te reizen. Het portefeuille van dat ministerie, is aan den vice-president van de staatsraad, den minister Cambier, toevertrouwd, tot dat Z. M. haren nieuwen minister van oorlog benoemd hebbe. — De heer assessor Verheyen verrigt de ambtsbezigheden van den raadsecretaris Appelius, onder den titel van eersten kabinets-secretaris.

Den luit-gen. van Hogendorp, 's konings gevolmagtigd minister by den keizer van Oostenryk, door Z. M. teruggeroepen, is den 23 May aan hoogstdezelve voorgesteld.

Eene losbranding van het Geschut heeft heden ochtend de gewigtige tyding van het innemen van Weenen aangekondigd.

GRONINGEN den 29 May. Wy zyn van goeder hand onderrigt, dat op aanstaanden Zondag den 4den van Zomermaand 1809. in alle de Kerken der onderscheidene Godsdienstige Gezindheden in dit Departement in de voormiddag Godsdienst-oeffening, aan den Allerhoogsten openbare en plechtige Dankzeggingen zullen worden opgezonden voor den Zegen, waar mede de Wapenen van Frankryk en deszelfs geällieerden in den tegenwoordigen Oorlog met Oostenryk zyn bekroond geworden, en de verdere voorspoed over dezelve zal worden afgebeden.

Na den intogt in Weenen hebben de Franschen zich naar den kant van Moravien uitgebreid. De Oostenrykers stonden naar de zyde van Hongarye, te Hainburg, in de nabyheid van Presburg, en de Franschen te Regelsbrunn. De Maarschalk Hertog van Auerstadt marscheert naar den kant van Budweis, en wordt in zyne operatien door den maarschalk Prins van Ponte Corvo ondersteund. Den 15den was het groote hoofdkwartier nog in Schönbrunn. Men zegt, dat de Oostenryksche Keizer, die zich eerst naar Brunn in Moravie zoude begeven hebben, weder naar Hongarye terug gekeerd is.

De Oostenryksch Italiaansche armee, onder bevel van den aartshertog Johann, is door Karinthie in vollen terugtogt op Hongarye. Het hoofdkwartier van de Fransch Italiaansche armee was den 12 te Udine. Den 13 was de regter vleugel by Gradisca, omtrent 6 mylen van Triest, gearriveerd. Het centrum van dezelve vervolgde de Oostenrykers tegen Villach, en de linker vleugel ageerde met veel voordeel tegen zuidelyk Tirol, waar de Fransche en Italiaansche troupen weder tot Triest waren voortgerukt.

Volgens de laatste berigten, was de aartshertog Johann reeds te Klagenfurth.

De Tirolsche insurgenten, die zich in zuidelyk Zwaben tot by Memmingen, Ulm en Stokach gewaagd hadden, zyn op het berigt, dat de generaal Beaumont tegen hen aanrukte, over Feussen weder naar het gebergte gevlugt.

Uit Spanjen verneemt men, dat de generaal Sebastiani de provintie la Mancha bezet. De Maarschalk hertog van Belluno was te Merida. De officiele berigten uit Valladolid van den 12 May behelzende de dispositien van den maarschalk Hertog van Elchingen, die Gallicie bezet en wien de Generaal Kellerman by Lugo merkelyk versterkt heeft, met den hertog van Trevisio en den generaal Bonnet. Verscheide kolonnes moeten in dit oogenblik in Asturie gedrongen zyn, en deze maatregel moet de bevrediging van Noordelyk Spanje geheel voleindigen.

Van *Konstantinopolen* wordt, den 4den May, gemeld: „Men vreest de Russen en Serviers binnen twee Maanden voor deze Stad te zullen zien, en men houdt het voor zeer moogelyk, dat de Seyments, uit haat tegen de Janitsaren, zich er wel by konden voegen; terwyl de Regeringloosheid, die er in alle Provincien plaats heeft, den Russen weinig tegenstand zal doen bieden."

Voor het Ryk.

A D V E R T E N T I E.

De LAND-DROST in het DEPARTEMENT GRONINGEN, brengt by deze ter kennis van alle zoodanige Personen, welke eenig Gebouw bewonen, *aan het Ryk* toebehorende, of door hetzelve onderhouden wordende, dat zylieden verpligt zullen zyn, het aan hun ter hand gesteld Extract uit den Aanslag der Gebouwen voor het Middel van Verponding wegens het door Hun bewoond Perceel, voor den 11den van Zomermaand aanstaande, Franco aan het Bureau van Financien van genoemd Land-Drost-Ambt te doen bezorgen; en tevens dat zylieden op dit Extract zullen hebben aan te teekenen, door wien het daarby vermeld Gebouw bewoond en tot wat einde hetzelve gebruikt wordt.

Groningen den 27 van Bloeimaand 1809.

H. L. WICHERS.

Het heeft den Heere van leven en dood behaagd, myn tedergeliefden Echtgenoot, de Koopman NING NIENHUIS, uit dit tydelyke in de eeuwigheid overtebrengen, den ouderdom van 39½ jaaren bereikt hebbende. Een zwaare slag, voor my en onze drie Kinderen, die daardoor, een liefderyk Man en zorgdragenden Vader missen. — Met Christelyke gelatenheid eerbiedige ik het wyze Gods-bestel, dat zich toch nimmer der Weduwen en Weezen onttrekt. Op de deelneming onzer aanverwanten vertrouwende, geef ik hun hiervan kennis, zonder my zulks door brieven van rouwbeklag te verzekeren.

Purmerend den 23 May 1809.

H. VAN DE CAPELLEN, Wedw. *Ning Nienhuis*.

Op VERZOEK van eenige LIEFHEBBERS, zullen de heeren STEPHANIE en MULLER, nog TWEE REPRESENTATIEN in den SCHOUWBURG geven, te weten op aanstaande WOENSDAG den 31 van Bloeimaand en SATURDAG den 3 van Zomermaand.

De heer STEPHANIE zal alsdan zyn GEHEEL KUNSTKABINET voor het publiek open stellen, en inzonderheid

DE AKUSTISCHE FEEËN TEMPEL;

zynde een Kunststuk, dat het *akustische Meisje in den Kogel* nog verre overtreft, en overal, waar hetzelve in Europa is ten toon gesteld, de grootste goedkeuring heeft doen verstommen.

Dit Wonder stuk bestaat in een tempel van glas, die men door en door kan zien, hangende aan een zyden lint, en voorzien van vier akustische trechters. In den tempel, bevinden zich vier onzigtbare Tover-godinnen of Feeën die, met elkander sprekende, een aangenaam onderhoud verschaffen. Zy zingen en blazen op de fluit, en speelende verscheidene aria's op eene staal harmonica. Men kan zich met de onderscheidene meisjes in verschillende talen onderhouden, en iedermaal zal er een toepasselyk antwoord volgen. In een woord, ieder Kunstvriend, die genoegen in den akustischen Kogel gevonden heeft, welke in het Concert huis alhier is te zien geweest, zal zich, by het zien van deze akustische Feeën-Tempel, op het aangenaamste verrascht vinden.

Ook zal als dan weder de KOORDEDANSERES vertoond worden, en de heer MULLER, tusschen beide, de schoonste *aria's* en andere *intermezzo's* geven.

Het spel begint des avonds precies te 8 uuren.

De pryzen der plaatzen zyn, als volgt: Balcon 2 gl.; Parterre 1 gl. 4 stuiv.; Gaandery 8 stuiv. Het abbonnement, in het Balcon is 15 gl. voor 10 Billetten, en in het Parterre 5 gl. voor 6 Billetten.

Pryzen der Graanen enz. op de Beurs van Groningen van den 26 May 1809.

't Mud	℔	gl.	st.		gl.	st.
Ommel. Tarwe	120, 122	6	5, 10	à	6	15
Oldamm. witte	118, 122	5	, 15	à	6	10
Ommel. Rogge	118, 120	4	18,	à	5	8
Sappemeester	116, 118	4	18,	à	5	8
Oldamst. wint. Garst	99, 102	4	, 5	à	4	10
Ommelander idem	97, 100	3	12, 15	à	4	2
Oldamster Zomer	98, 100	3	10, 15	à	3	16
Meerte idem	90, 95	2	15, 18	à	3	5
Dokke en Friesse Haver	72, 76	2	4, 6	à		
idem	76, 80	2	16, 19	à	3	1
[illegible]haver	68, 70	2	6, 8	à	3	10
dito zonder wigt		1	15, 18	à	2	3
Paarde Bonen	't Mud	3	15, 18	à	4	10

Tarwe en Rogge hoger gehouden, doch met weinig vraag. Garst flaauw. Haver niet slapper. Boonen traag in een doen.

NB. In de Zetting van 't Roggen Brood en Boekweit-Meel van den 29 dezer, is géene verandering.

VOOR 'T RYK.

M I N I S T E R I E V A N O O R L O G.

⁎ Ingevolge Autorisatie en onder nadere Approbatie van Zyne Excellentie den Minister Vice President van den Staatsraad, gechargeert met de Portefeuille van Oorlog zal de Luitenant Kolonel en fungeerende Directeur in de derde Directie van Artillerie en Genie B. H. VAN SCHALLERN publiek aan de minstdoende aanbesteeden:

Het herstellen der Defecten aan den STEENEN BEER buiten de Farmsumer Poort te *Delfzyl*; waar van de Besteding geschieden zal op Maandag den 5 van Zomermaand aanstaande des voormiddags ten elf uuren in *'s Ryks Huis* aldaar.

Kunnende het Bestek agt dagen vóór de Besteding ten huize van de Kastelein MOLEMAN in het Heeren Logement mede aldaar gelezen, en nader onderrigt en aanwyzing by den aanwezende *Officier* voor den Dienst der Genie bekomen worden.

⁎ Uit krachte van een Mandament van Arrest & Rau Actie met de Clausule van *Edicta ad valvas curiæ*, van den Hove van Justitie over het voormalig Departement Holland geimpetreerd by of van wegens GEERTRUIDA JAGER Weduwe van GERRIT VAN LOKHORST en ELSJE GERRITZE Weduwe van JACOB PETERS zyn tegen *Maandag den 19 van Zomermaand* 1809 voor welgem. Hove gedagvaard allen en een iegelyk, welke met uitsluiting van,- of met en benevens de impetranten in hunne ten processe omschreevene relatie, uit eenigen hoofde tot de helft van den nagelatenen gemeenen boedel van wylen JAN HEMMES JAGER en JOHANNA DE HAAS, van Mans zyde, zouden willen sustineeren geregtigd te zyn, om eisch te aanhoren en voorts te procedeeren als naar regten.

⁎ Het GEMEENTE BESTUUR der STAD DOCKUM, adverteerdt by deezen, dat de aanstaande KERMIS aldaar zal beginnen op Maandag den 5 van Zomermaand 1809, zullende de gewoone *Paardemarkt*, op Woensdag den 7 dier Maand gehouden worden. — Voorts dat het zelve Bestuur op Donderdag den 8 dito, des namiddags om half twee uur zal laten Verhardraven: Een extra fraaye met ZILVER gemonteerde ZWEEP, door Paarden van zessen klaar, Koopmans waar, en tot genoegen der Keurmeesters, en die alhier geen Zweep hebben gewonnen. — Die genegen zyn hunne Paarden mede te laten draven, zullen zich des morgens voor elf uur, op het Raadhuis moeten aanmelden, en te elf uur precies met hunne Paarden voor het Stadshuis laten vinden, om de monstering te ondergaan, de Condities te aanhoren, en te Loten. — Wyders wordt geadverteerdt, dat de Beedelaars, Ryffelaars, alle Hasardspeelen, en wat meer van dien aart is, gedurende deze Kermis zullen worden geweerd.

Dockum den 24 van Bloeimaand 1809.

Ter ordonnantie van het Gemeente Bestuur voorn.
R. POUTSMA,
gesw. Klerk.

⁎ Aan HANNA MENEKEN en Cons. op derzelver verzoek verleend zynde een ACTE VAN BERAAD, betrekkelyk de Nalatenschap van wylen hunnen Vader MARTEN MENEKEN te *Uithuizen* overleden; zoo worden diens Crediteuren gedagvaard, hunne prætensien binnen agt weken ter Secretarie van het *Ed. Gerigte van het Hunsingo Kwartier te Onderdendam* of by 's Hoves Deurwaarder van hetzelve *Kwartier te Groningen*, te laten aantekenen, en om wyders te verschynen in het Sterfhuis, ten einde des voornoemden overledens goederen te zien inventariseren.

⁎ Aan my KORNELSKE FOKKES, Wedw. van DRIEUWES KLASENS te *Uithuizen*, als *legitima tutrix liberorum* by gemelden Eheman in echte verwekt, zynde verleend ACTE VAN BERAAD, opzigtelyk de Nalatenschap van DRIEUWES KLASENS voornoemd, by Gerezts Apostille van den 19den van Bloeimaand 1809.; zoo wordt daarvan by dezen kennis gegeven aan al die genen, zoo eenige Actien, Crediten of Prætensien ten laste van voorschrevene nalatenschap mogten hebben, ten einde hunne voorschrevene Actien, Crediten of Pretensien, binnen agt woken te laten aantekenen, ter Secretarie van het *Hunsingo Kwartier te Onderdendam*, of by 's Hoves Deurwaarder van welgemeld *Kwartier*.

KORNELSKE FOKKES,
Wedw. *Drieuwes Klasens*, d. q.

⁎ Ter instantie van AUKE STAM, als geobtineerd hebbende de Geregtelyke Beschryving over den Boedel van JAN HARMS VINCK en Vrouw te *Uirum*, zal by het Ed. GERIGTE van het HUNSINGO KWARTIER by Opbod en branden der Kaarsen uitdoen worden verkoft: De BEHUIZINGE met de BEKLEMMINGE van een HEEMSTEDE van *Jan Harms Vinck* en Vrouw, staande en gelegen aan de Kerk straat te *Uirum*, waar voor ingevolge zetting is geboden eene somma van *f* 200 - : -. Deze Kaarskoop staat gehouden te worden voor de eerstemaal op Zaturdag den 3den van Zomermaand aanstaande, en voor de tweedemaal op Zaturdag den 10den daar aanvolgende, des voormiddags te elf uuren, in het *Regthuis* te *Onderdendam*.

By de Vleeschhouwer J. DREWES aan de Vis Markt, is op heden gesagt een puik vette voljarige KWENE.

Te Groningen by A. S. HOITSEMA, Drukker der Groninger Courant in de Oude Boteringe Straat.